

פרק 6 - חינוך והשכלה

מקורות והגדרות

כללי: כל נתוני התלמידים שמובאים בפרק זה מבוססים על עיבוד קובץ התלמידים העירוני, מעודכן לחודש נובמבר 2017.

לוח 1: גני ילדים, בתי-ספר יסודיים ועל-יסודיים - ע/מינהל החינוך

- **מקור הנתונים לגבי המוסדות** - בתי-ספר על-תיכוניים וחינוך גבוה (אוניברסיטה ומכללות אקדמיות) - למ"ס.
- ישיבות - משרד החינוך.
- מעונות ילדים - הנהלת הארגונים: "נעמ"ת", "ויצ"ו" ו"אמונה".
- בתי"ס פרטיים - הנהלות בתי-הספר.

הלוח מרכז את נתוני כלל מערכת החינוך בעיר בעשורים האחרונים, החל בשנת 1980. בשנים מסוימות חלו שינויים בהגדרות של המוסדות ושל דרגי החינוך, לכן יש לשים לב להשוואה בין השנים:

בתי ספר יסודיים

- בשנת תשמ"א (1980/81), הנתונים כוללים את מוסדות החינוך היסודי של כיתות א'-ח' ואת המוסדות לנערים עובדים (כיתות ה'-ח').

- משנת תשנ"א (1990/91) ואילך הנתונים כוללים רק את מוסדות החינוך היסודי של כיתות א'-ו'.

בתי ספר על-יסודיים

- בשנת תשמ"א (1980/81) הנתונים כוללים את חטיבות הביניים (ז'-ט'), את בתי הספר העל-יסודיים ואת מוסדות החינוך המקצועי (ט'-י"ב+) העירוניים בלבד.
- משנת תשס"א (2000/01) ואילך הנתונים כוללים את חטיבות הביניים (ז'-ט') ואת בתי הספר העל-יסודיים השש-שנתיים (ז'-י"ב+) וכן כל מוסד שמעניק חינוך על-יסודי בין אם הוא עירוני, פרטי או אחר (משותף, חרדי וכו').

בשנת תשס"ו (2005/06), הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ערכה שינויים באופן הדיווח של נתוני המכללות המוכרות המעניקות תואר ראשון ושני. עד לשנה זו נכללו הנתונים של הסטודנטים והתארים של המכללות בעיר תל-אביב-יפו יחד עם הנתונים של החינוך העל-תיכוני. היות שהתארים האקדמיים של המכללות האקדמיות אינם שונים מהתארים האוניברסיטאיים, הוחלט להציג את הנתונים של המכללות האקדמיות, שמעניקות תואר ראשון ושני מוכר, בנפרד מנתוני המוסדות העל-תיכוניים, שאינם מעניקים תארים אקדמיים מוכרים. בעקבות שינוי זה יש להיזהר בהשוואת הנתונים של שנתון 2007 ואילך לנתונים מקבילים משנתונים קודמים.

הנתונים על המכללות האקדמיות בעיר מתייחסים לסטודנטים הלומדים במוסדות הבאים:

א. מכללות אקדמיות:

• המכללה האקדמית ת"א-יפו

• אפקה המכללה האקדמית להנדסה בת"א

ב. מכללות לחינוך:

• מכללת לוינסקי לחינוך - כולל המדרשה למוסיקה

• מכללת סמינר הקיבוצים

• מכללת הוראת הטכנולוגיה (מיסודה של המכללה למינהל, התאחדה עם מכללת סמינר הקיבוצים)

לוח 2: ע"/מינהל החינוך, המרכז למחקר כלכלי וחברתי

בשנתון 2011 מס' 50, בוצעו שינויים בלוח זה. הלוח במתכונתו החדשה מרכז את נתוני מערכת החינוך העירונית החל בשנת תשכ"ו (1965/66), ומציג את הנתונים בדילוג של חמש שנים. יש לשים לב שהחל בשנת תשס"ו (2005/06) הנתונים כוללים גם את החינוך המשותף (ראה להלן). בשנתון 2015 מס' 54 הוחלט להציג רק את מספר כיתות הגן ללא מספר מוסדות הגנים. כמו כן, יש לשים לב שלוח 1 מציג את כל מערכת החינוך (ולא רק את החינוך העירוני ו/או המשותף, כפי שמוצג בלוח 2).

מוסדות עירוניים ומשותפים כולל חינוך מוכר שאינו רשמי (מוכש"ר)

- עד תשס"ב (2011/12) הנתונים לגבי החינוך העל-יסודי כללו רק בתי-ספר עירוניים. החל בתשס"ג (2012/13) הנתונים על החינוך העל-יסודי כוללים גם בתי-ספר משותפים (בבעלות עירונית ובבעלות פרטית/אחרת). החל בתש"ע (2009/10) בחינוך היסודי נכללים גם מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי - מוסדות חינוך דתיים/חרדיים המקבלים תקציבים עירוניים.

גני ילדים

- נכללים רק גני ילדים עירוניים (ללא גנים מהזרם המוכש"ר), אשר בהם לומדים ילדים בגיל חובה - 5, גיל טרום חובה - 4 וגיל טרום-טרום חובה - 3.

דרגת הכיתה

- ברוב בתי-הספר היסודיים בעיר יש 6 דרגות כיתה (א'-ו'), אך ישנם גם בתי-ספר עם 8 דרגות כיתה (א'-ח'). באופן תקין מתקבלים בגיל 6 לדרגת כיתה א'.

- רוב בתי-הספר העל-יסודיים בעיר הם שש-שנתיים וכוללים כיתות ז'-י"ב, אך ישנם גם בתי-ספר שלוש שנתיים, הכוללים כיתות י'-י"ב וגם בתי-ספר ארבע-שנתיים, הכוללים כיתות ט'-י"ב. חלק מבתי-הספר העל-יסודיים כוללים גם כיתות י"ג ו-י"ד.

- בבתי מדרש למורים וגננות יש 3-4 דרגות כיתה.

כיתת חינוך מיוחד

- כיתה מיוחדת בבית-ספר רגיל, בה לומדים תלמידים שיש להם פיגור לימודי ניכר ו/או הפרעות התנהגות משמעותיות.

- פיקוח
- ממלכתי עברי (מ"מ)
 - ממלכתי דתי (ממ"ד)
 - ממלכתי ערבי
 - עצמאי (חרדי)

לוחות 3, 5-18: ע'/מינהל החינוך, המרכז למחקר כלכלי וחברתי

לוח 4: ע'/מינהל החינוך, שפ"ח (השירות הפסיכולוגי חינוכי)

לוח 19: משרד החינוך והתרבות

נתונים על מספר הניגשים ואחוז הזכאים לתעודת בגרות מתוך אתר האינטרנט של משרד החינוך, מתייחסים לתלמידי י"ב לאחר מבחני הבגרות מועד ב', בשנה הרלוונטית.

לוחות 20-27: הלמ"ס

בלוח 20 יש לשים לב לשינוי בהגדרת החינוך העל-תכוני. עד שנת תשע"ג (2012/13), הגדרת החינוך העל-תכוני הייתה: לימודים לקראת תעודה (לא אקדמית) הניתנים במוסד על-תכוני מוכר, כאשר תנאי הקבלה הם השכלה תיכונית מלאה (12 שנות לימוד או 11 שנות לימוד בצירוף מכינה). משך הלימודים הוא 1,000 שעות לפחות - לא כולל תלמידי הוראה ותלמידי כיתות י"ג-י"ד.

החל בשנת תשע"ג (2012/13) ההגדרה הזו הותאמה להגדרת ה-OECD, קרי בחינוך העל-תכוני נכללים רק לימודים שמתמקדים במיומנויות מעשיות, טכניות או מקצועיות שנועדו לאפשר השתלבות ישירה בשוק העבודה.

לוח 28: הלמ"ס, סקר כוח אדם שנתי

הנתונים בנוגע להשכלת תושבי העיר המוצגים מבוססים על סקרי כוח אדם שוטפים שמבצעת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.